
FOLKETINGET



Europaudvalget og Klima-, Energi- og Bygningsudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer

Dato: 26. februar 2015

Europa-Kommissionen præsenterer forslag om EU's Energiunion

Europa-Kommissionen præsenterede i dag strategien for EU's Energiunion, som er en topprioritet for Kommissionen i det videre arbejde. Der lægges vægt på fem elementer: 1) Forsyningssikkerhed; 2) Gennemførelse af det indre energimarked; 3) Øget energieffektivitet; 4) Reduktion af CO2-udledningen og 5) Forskning og innovation. Desuden har Kommissionen offentliggjort to meddelelser om henholdsvis vejen til COP21 i Paris og målsætningen om grænseoverskridende el-produktion. Det er uafklaret, hvordan EU's energipolitik vil udvikle sig i fremtiden. EU-landenes interesser stikker i forskellige retninger.

Baggrund og formål

Næstformanden i Kommissionen med ansvar for Energiunionen, Maroš Šefcovic, og klima- og energikommissær, Miguel Arias Cañete, præsenterede i dag strategien for Energiunionen. Kommissionen har i forlængelse af sit arbejdsprogram gjort Energiunionen til en topprioritet, der ifølge næstformand Šefcovic er det vigtigste initiativ på energiområdet siden dannelsen af Kul- og Stålnationen i 1951.

Krisen i Ukraine har endnu engang skabt øget fokus på en række EU-landes afhængighed af russiske energileverancer; se tidligere EU-note¹ om EU's import af energi fra Rusland. Det ændrer ikke ved, at mange af initiativerne i Energiunionen reelt handler om implementering af tredje energipakke, som blev vedtaget i 2009.

Hvad indeholder strategien om Energiunionen?

Energiunionen er baseret på tre overordnede principper: Et sikkert energibud, bæredygtighed og konkurrencedygtighed. I forlængelse af disse fem overordnede principper lagde Kommissionen i dagens præsentation vægt på fem elementer:

- 1) Forsyningssikkerhed
- 2) Gennemførelse af det indre energimarked
- 3) Øget energieffektivitet
- 4) Reduktion af CO₂-udledningen
- 5) Fremme af forskning og innovation.

Det skal nævnes, at Kommissionen derudover offentliggjorde en meddelelse² om, at alle EU-lande i 2020 mindst skal have mindst 10 pct. af deres elproduktion forbundet med deres nabolande. Dette skal ske via grænseoverskridende interkonnektorer. Samtidig offentliggjorde Kommissionen en meddelelse³ om vejen til COP21 i Paris, herunder hvordan EU-landene bedst kan koordinere den fælles klimapolitik.

Fokus i denne note vil dog være de fem søjler, Kommissionen præsenterede i dag.

1) *Forsyningssikkerhed*

EU er den største energiforbruger i verden, med en import af energi på 400 milliarder euro om året, svarende til 53 pct. af energiforbruget. Derfor er der ifølge Kommissionen behov for mere koordination og sikkerhed i EU's energileverancer.

Kommissionen vil inden for forsyningssikkerhed have fokus på implementering af EU's forsyningssikkerhedsstrategi, en styrket ekstern energipolitik,

¹ Se EU-noten her: <http://www.ft.dk/samling/20141/almindel/euu/eu-note/3/1410406.pdf>

² KOM (2015) 0082: http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/docs/interconnectors_en.pdf

³ KOM (2015) 0081: http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/docs/paris_en.pdf

tættere samarbejde med EU's nabolande og en styrket forhandlingsevne i forhold til leverandører fra tredjelande.

EU's forhandlingsposition skal styrkes gennem frivillige, koordinerede gasindkøb. Kommissionen understreger dog, at dette ikke må krænke hverken EU's og WTO's konkurrenceregler på området.

Samtidig lovede Kommissionen nye lovgivningsinitiativer i 2016, der skal styrke udbuddet af elektricitetsleverancer. Desuden vil Kommissionen i løbet af 2015-2016 præsentere en pakke, der skal diversificere EU's forbrug af gas. Til sidst vil en strategi for flydende naturgas (LNG) og dets oplagring blive præsenteret.

Kommissionen vil også have større kontrol med medlemslandenes energiaftaler med tredjelande, så EU's samlede energisikkerhedssikkerhedsaspekt medtænkes. Kommissionen ønsker at indføre en konsultationspligt, hvor et medlemsland bør konsultere Kommissionen før en aftale indgås med en tredjepart. Sideløbende med dette, er det en prioritet for Kommissionen at fremme importen af energileverancer fra særligt Norge, række lande i Mellemøsten og Middelhavsregionen.

Samtidig vil Kommissionen fremme investeringer i energiinfrastruktur gennem finansielle instrumenter som Connecting Europe-faciliteten (CEF), strukturfondsmidler og den nyligt lancerede investeringsplan (EFSI). Her foreslås der nedsat et forum for medlemsstaterne og andre interessenter, så investeringer i energiinfrastruktur kan fremmes. Første møde vil senest finde sted i slutningen af 2015. Det forventes, at det geografiske fokus vil være Baltikum, det sydøstlige Europa og Den Iberiske Halvø.

2) Gennemførelse af det indre energimarked

Inden for konkurrenceevne og det indre energimarked forventes strategien at have fokus på fuld implementering af 3. liberaliseringspakke. I denne sammenhæng vil Kommissionen fremme regionalt samarbejde mellem medlemslandene.

Samtidig foreslås der vedtaget nye netregler. Det drejer sig konkret om fælleseuropæiske regler for drift, planlægning og brug af de europæiske el- og gassystemer, tilvejebringelse af den nødvendige grænseoverskridende infrastruktur mv. Desuden forventes der et styrket fokus på detailmarkedet i forhold til "smart grids" og udrulning af intelligente elmålere.

Kommissionen lagde i sin præsentation vægt på behovet for at investere i den nødvendige infrastruktur til at binde de nationale energimarkeder sammen. Et større fælles energimarked vil være mere konkurrencepræget, hvilket vil kunne sænke priserne for virksomheder og forbrugere. Investeringerne skal ifølge Kommissionen være en blanding af offentlige og private investeringer, og skal komme både fra EU og medlemsstaterne, fra det private, pensionskasser og andre større investorer.

Med henblik på at sikre større transparens, vil Kommissionen hvert andet år udgive rapporter, der vil analysere energipriserne og markedsregulerende elementer som energisubsidier, skatter og afgifter. Samtidig vil Kommissionen offentliggøre en årlig "State of the Energy Union"-rapport, der skal fungere som et politisk styringsredskab.

3) Øget energieffektivitet

Kommissionen lagde også vægt på en begrænsning af energiforbruget gennem energibesparelser og energieffektivitet. Især i forhold til revisioner og mulige stramninger af allerede iværksatte initiativer som energieffektivitetsdirektivet, ecodesigndirektivet, energimærkningsdirektivet og bygningsdirektivet.

Det officielle mål er at nå 27 pct. energibesparelser i 2030. Kommissionen opfordrer medlemslandene til at udnytte de europæiske midler til renovering og isolering af boliger. Kommissionen ventes i øvrigt konkret at fremsætte en strategi, der skal skabe grundlag for investeringer i nedkøling og opvarmning af bygninger.

4) Reduktion af CO₂-udledningen

Strategiens mål om reduktion af CO₂ fokuserer på de globale klimaforhandlinger, en reform af EU's kvotehandelssystem, udbygning af vedvarende energi, Carbon Capture and Storage-direktivet, en politik for bæredygtige biobrændstoffer og bæredygtig biomasse og EU's 2030-mål, som allerede er vedtaget på Det Europæiske Råd i oktober 2014.

Kommissionen vil som noget nyt lancere en ny vejpakke, som skal tage hånd om transportsektorens del af CO₂-udledningen. Det skal ske gennem energieffektiviseringer og alternative brændstoffer. Målsætningen er, at EU skal bevæge sig mod mindre afhængighed af kulstoftunge energiformer.

5) Forskning og innovation

Til sidst vil strategien have fokus på forskning og innovation. Det gælder særligt implementeringen af EU's nuværende forskningsindsatser gennem Horisont 2020 og Den Strategiske Energiteknologiplan (SET-planen).

Kommissionen gjorde klart, at den teknologiske udvikling og forskningen i vedvarende energi er en fundamental del af at nå 2030-målene og mindske udledningen af drivhusgasser.

Den fremtidige udvikling for Energiunionen

Selvom det er svært at finde en regering i EU, der vil udtale sig negativt om Energiunionen, så er der bestemt ikke enighed om, hvordan denne Energiunion skal udformes.

Der er stærke interne spændinger og yderst forskellige interesser blandt EU-landene. Det skyldes at medlemslandene har forskellig praksis på området, særligt i forhold til deres nationale energisammensætning. Historisk har de forskellige EU-lande haft adgang til forskellige energikilder, såsom atomkraft, kul, olie, gas, flydende naturgas og vedvarende energi.

En række central- og østeuropæiske lande er som bekendt afhængige af import af russisk gas, hvilket ikke er tilfældet for de fleste vesteuropæiske lande. Derfor har de importafhængige lande ikke overraskende presset på hos Kommissionen i forhold til at sikre en fælles indkøbsmekanisme af energi.

Blandt de vesteuropæiske lande er der også interne modsætninger. Eksempelvis har Frankrig og Storbritannien kunne enes om brugen af atomkraft, men det kun er Frankrig, der er modstander af brugen af skifer gas. Et andet eksempel er Danmarks hidtidige positionering i forhold til Energiunionen, der primært har handlet om CO₂-reduktioner, mens Tyskland har lagt på en implementering af de eksisterende lovgivningsinitiativer.

Det centrale spørgsmål omkring EU's energipolitik er, om de enkelte medlemslandes energipolitik i fremtiden vil blive bestemt af de nationale interesser, eller om medlemslandene ser potentiale i øget integration på området.

Med venlig hilsen

Christian Willer (5526)